

مقدمه ناشر

درس پک یک مدرسه‌ی همراه است که کلیه‌ی دروس را در یک پک با ویژگی‌های زیر در اختیار شما دانش‌آموزان عزیز قرار می‌دهد:

- ۱ ایستگاه آموزش:** آموزش مفاهیم و نکات درسی به صورت جامع، مختصر و نموداری، همراه با تأکیدهای لازم و تذکرات مفید و کاربردی برای هر درس.

- ۲ پاسخ:** ارائه‌ی پاسخ‌های دقیق و کامل به همه‌ی پرسش‌ها، فعالیت‌ها، تمرین‌ها و... هر یک از دروس به ترتیب کتاب درسی.

- ۳ ایستگاه سنجش:** ارائه‌ی نمونه سؤال، منطبق بر مفاهیم کتاب درسی و فضای آموزشی به همراه پاسخ آن برای هر فصل، درس یا گفتار و... جهت سنجش آموخته‌های شما دانش‌آموزان عزیز.

- ۴ نمونه سؤال:** ارائه‌ی دو نمونه سؤال کامل در هر درس منطبق با بارم‌بندی آموزش و پرورش برای نوبت اول و نوبت پایانی همراه با پاسخ تشریحی و جامع.

● ضمناً دو ویژگی اختصاصی این مجموعه عبارت‌اند از:

- ۱ رنگی بودن کتاب:** این ویژگی با ایجاد تنوع مناسب در فضای مطالعه مانع بروز یکنواختی و خستگی می‌شود و به مطالعه‌ی شما انسجام و سرعت می‌بخشد.

- ۲ تطابق با فرمت کتاب‌های درسی:** مطابقت فرمت فعالیت‌ها، پرسش‌ها و... هر درس که موجب انس بیشتر شما با کتاب درسی شده و بیگانگی با کتاب درسی را از بین خواهد برد.

مؤلفان

مریم کاظمی میقانی

فارسی

مریم کاظمی میقانی

نگارش

کتایون ملکی، راحله فریدون‌نژاد

ریاضی

شعله باقرزاده

علوم تجربی

محمد رضا سرمیدیان

مطالعات اجتماعی

فریبا طاهری

هدیه‌های آسمان

فریبا طاهری

آموزش قرآن

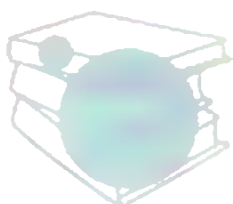
فاطمه حیدری

کار و فناوری

ابراهیم دانشمند

تفکر و پژوهش

گروه ویراستاران: فاطمه رضایی، داود مژده، آیدا پارس‌پور، اعظم علی‌آبادی، نگین رستمی‌کیا، کبری مهدی‌خانی، فاطمه قلیزاده

فهرست

۸۱	فصل ۲: دانایی و هوشیاری
۸۱	درس سوم: هوشیاری
۸۳	درس چهارم: داستان من و شما
۸۵	درس پنجم: هفت‌خان رستم
۸۷	فصل ۳: ایران من
۸۷	درس ششم: ای وطن
۸۹	درس هفتم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۱)
۹۰	درس هشتم: دریاقلی
۹۳	فصل ۴: نام‌آوران
۹۳	درس نهم: رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌پرس
۹۵	درس دهم: عطار و جلال‌الدین محمّد
۹۷	درس یازدهم: شهدا خورشیدند
۱۰۰	فصل ۵: راه زندگی
۱۰۰	درس دوازدهم: دوستی و مشاوره
۱۰۲	درس سیزدهم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۲)
۱۰۳	درس چهاردهم: راز زندگی
۱۰۶	فصل ۶: علم و عمل
۱۰۶	درس پانزدهم: میوه‌ی هنر
۱۰۸	درس شانزدهم: آداب مطالعه
۱۱۰	درس هفدهم: ستاره‌ی روشن
۱۱۲	نمونه آزمون نوبت اول
۱۱۳	نمونه آزمون پایانی

ریاضی

۱۱۶	فصل ۱: عدد و الگوهای عددی
۱۴۳	فصل ۲: کسر
۱۷۲	فصل ۳: اعداد اعشاری
۱۹۹	فصل ۴: تقارن و مختصات
۲۲۰	فصل ۵: اندازه‌گیری
۲۴۹	فصل ۶: تناسب و درصد
۲۸۰	فصل ۷: تقریب
۲۹۶	نمونه آزمون نوبت اول
۲۹۹	نمونه آزمون پایانی

فارسی

۸	ستایش: به نام آن‌که جان را فکرت آموخت
۹	فصل ۱: آفرینش
۹	درس اول: معرفت آفریدگار
۱۲	درس دوم: پنجره‌های شناخت
۱۶	فصل ۲: دانایی و هوشیاری
۱۶	درس سوم: هوشیاری
۱۹	درس چهارم: داستان من و شما
۲۱	درس پنجم: هفت‌خان رستم
۲۵	فصل ۳: ایران من
۲۵	درس ششم: ای وطن
۲۸	درس هفتم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۱)
۳۱	درس هشتم: دریاقلی
۳۵	فصل ۴: نام‌آوران
۳۵	درس نهم: رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌پرس
۳۹	درس دهم: عطار و جلال‌الدین محمّد
۴۱	درس یازدهم: شهدا خورشیدند
۴۵	فصل ۵: راه زندگی
۴۵	درس دوازدهم: دوستی / مشاوره
۵۱	درس سیزدهم: درس آزاد (فرهنگ بومی ۲)
۵۴	درس چهاردهم: راز زندگی
۵۷	فصل ۶: علم و عمل
۵۷	درس پانزدهم: میوه‌ی هنر
۶۱	درس شانزدهم: آداب مطالعه
۶۵	درس هفدهم: ستاره‌ی روشن
۶۹	نیایش
۷۱	نمونه آزمون نوبت اول
۷۳	نمونه آزمون پایانی

نگارش

۷۶	فصل ۱: آفرینش
۷۶	درس اول: معرفت آفریدگار
۷۸	درس دوم: پنجره‌های شناخت

شیخ محمود شبستری

از عارفان مشهور ایرانی است که نوشته‌ها و سروده‌هایی در زمینه‌ی عرفان اسلامی دارد.
 قرن: هفتم و هشتم هجری
 اثر: مثنوی گلشن راز

● معنی واژه‌ها و اصطلاحات

فکرت: اندیشه، تفکر
 فروغ: نور، پرتو، روشنایی
 فضل: احسان، بخشش
 فیض: بخشش، عطا
 گلشن: گلزار

برافروخت: روشن کرد
 تاب: توان، طاقت
 تجلی: پیدا شدن
 تعالی: بلندمرتبه، برتر

● معنی بیت‌ها، شرح آرایه‌ها و نکات

به نام آن که جان را فکرت آموخت چراغ دل به نور جان برافروخت

معنی: به نام خداوندی آغاز می‌کنم که به جان انسان، تفکر آموخت و وجود و دل او را مانند چراغی پرنور، از جان روشن کرد.
 آرایه‌ها و نکات: تشبیه (دل به چراغ تشبیه شده است).

ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن ز فیض خاک آدم، گشت گلشن

معنی: از احسان او دو جهان روشن و از بخشش و عطایش خاک وجود انسان به گلزار تبدیل شد.

جهان، جمله، فروغ نور حق، دان حق اندر وی ز پیدایی است پنهان

معنی: همه‌ی جهان را پرتو نور حضرت حق بدان که خداوند از شدت آشکاری و وضوح در آن ناپیدا است.
 آرایه‌ها و نکات: تضاد (پیدا، پنهان)

خرد را نیست تاب نور آن روی بُرد از بهر او، چشم دگر جوی

معنی: عقل توان درک نور حقیقت پروردگار را ندارد. برو و برای شناخت خداوند راه دیگری انتخاب کن.

در او هر چه بگفتند از کم و بیش نشانی داده‌اند از دیده‌ی خویش

معنی: درباره‌ی او هر چه کم یا زیاد سخن گفته شده، کلام و نشانه‌ای بوده که از دیدگاه شخص گوینده مطرح شده است.
 (نه از اصل وجود پروردگار). آرایه‌ها و نکات: تضاد (کم، بیش)

به نزد آن که جانش در تجلی است همه عالم، کتاب حق تعالی است

معنی: در نزد کسی که جان و روحش در نور و پیدایی حق تعالی است، همه‌ی جهان کتاب پروردگار بلندمرتبه است.
 (که می‌تواند به وسیله‌ی آن به شناخت خداوند برسد). آرایه‌ها و نکات: تشبیه (عالم به کتاب تشبیه شده است).

شیخ محمود شبستری، گلشن راز

درس دوم پنجره‌های شناخت

ایستگاه آموزش

هم خانواده

تعریف به واژه‌هایی که ریشه‌ی مشترک دارند، «هم خانواده» می‌گویند.
مثال تفکر، افکار، فکور، متفکر ← حروف مشترک یا ریشه: ف، ک، ر
 واژه‌های هم خانواده سه شرط دارند.

معنی آنها به هم نزدیک است.
 حداقل سه حرف مشترک دارند.
 ترتیب حروف مشترکشان یکسان است.

معنی واژه‌ها و اصطلاحات

پیشه: کار، حرفه

نهراسیم: نترسیم

احسان: خوبی، نیکوکاری، بخشش

برخاست: بلند شد

۱ با توجه به متن درس، نظر گروه «ایمان» چه بود؟

پاسخ اعضای این گروه بر این باور بودند که چهار کلمه‌ی «خود، خلق، خلقت و خالق» به ترتیب درستی به دنبال هم آمده‌اند؛ زیرا ما با شناخت خود، خلق و خلقت، سرانجام به خالق همه‌ی آنها ایمان می‌آوریم.

۲ نظر شما درباره‌ی آن چهار واژه چیست؟ **پاسخ** «خلق و خلقت»، نتیجه‌ی هنر و حکمت خالق‌اند و «خود» با تفکر در این دو به شناخت عمیق‌تر «خالق» دست می‌یابد.

۳ نظر گروه اخلاق را با گروه تفکر مقایسه و یک شباهت آنها را بیان کنید.

پاسخ گروه تفکر با توجه به شروع هر چهار کلمه با حرف «خ»، همه‌ی انسان‌ها را در نقطه‌ی آغاز آفرینش مانند هم تصور کرده است و گروه اخلاق، ریشه‌ی همه‌ی پدیده‌ها و اشیا را در اخلاق نیکو و رفتار پسندیده می‌داند. شباهت نظر این دو گروه در توجه به «ریشه و اصل» است و می‌توان در جمع نظر هر دو گروه گفت که نقطه‌ی آغاز آفرینش همه‌ی انسان‌ها، اخلاق نیکو و رفتار پسندیده است.

۴ شما نظر کدام گروه را می‌پسندید؟ دلیل آن را برای کلاس بازگو کنید.

پاسخ نظر گروه «علم» را بیشتر می‌پسندم؛ زیرا این گروه به صورت علمی چهار واژه را بررسی کرده است و می‌گوید واژه‌ی «خود» با بقیه‌ی واژه‌ها هم ریشه نیست؛ البته نتیجه‌گیری جالب آنها این بود که هر کس فقط به «خود» تکیه کند و خودبینی را پیشه سازد، به شناخت «خالق» دست نمی‌یابد. به همین دلیل است که واژه‌ی «خود» با «خالق» ارتباطی ندارد.

۵ به نظر معلم، ما برای کشف و شناخت بهتر زیبایی‌های آفرینش باید چه کاری انجام بدهیم؟

پاسخ باید به تفکر درباره‌ی خود، خلق، خلقت و خالق پردازیم. خوب و دقیق نگاه کنیم، گوش دهیم، بسیار بخوانیم و درباره‌ی دیده‌ها، شنیده‌ها و خواننده‌ها بپرسیم و از پرسیدن نهراسیم.

فصل ۱

آفرینش

درس اول معرفتِ آفریدگار

ایستگاه آموزش

هنگام نوشتن باید توجه داشته باشیم

از به کار بردن واژه‌های گفتاری و شکسته خودداری کنیم.

مثال > به مامانم گفتم دیگه تموم شد. (نادرست) / به مادرم گفتم دیگه تمام شد. (درست)

از تکرار واژه‌ها پرهیز کنیم.

مثال > بهار زیباترین فصل سال و بهار فصل شکوفایی است. (نادرست) / بهار زیباترین فصل سال و هنگام

شکوفایی است. (درست)

ساده و خوانا بنویسیم.

۱۰

املا و دانش زبانی

۱ با توجه به متن درس، کلمه‌های مرتبط با هر واژه را بنویسید.

۲ با توجه به متن درس، جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.

اندریشه کردن در کار **خالق** و مخلوق موجب روشنائی دل می‌گردد.

باد بهاری از طرف **مرغزار (دشت و صحرا)** وزیدن گرفت.

هر برگگی از درختان نشانه‌ای از **معرفت** کردگار است.

۳ نوع جمله‌های زیر را مشخص کنید.

نوع جمله	نشانه‌ی نگارشی	جمله
امری	نقطه	زیر درخت را نگاه کن
پرسشی	علامت سؤال	برای سربلندی میهن عزیزمان چه کارهایی باید انجام دهیم
خبری	نقطه	امروز بهترین دوستم جان مرا نجات داد
عاطفی	نشانه‌ی بیان عاطفی	خدایا تو معرکه‌ای

درس پنجم هفت خان رستم

ایستگاه آموزش

بهره‌گیری از حواش پنجگانه

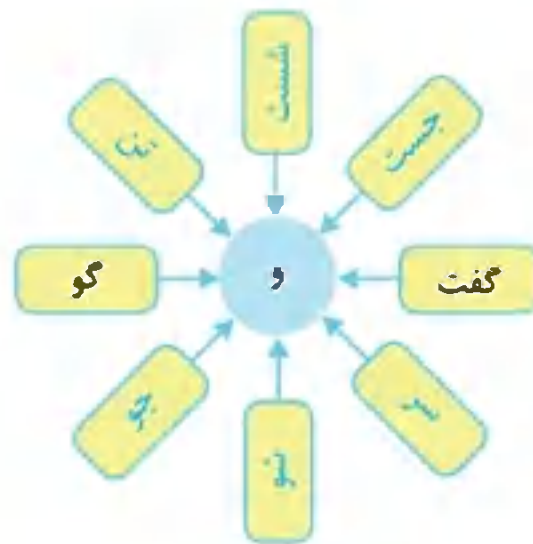
- خوب دیدن: همه چیز را خوب و با دقت ببینیم.
- خوب گوش دادن: به همه چیز خوب و دقیق گوش دهیم.
- خوب چشیدن و خوب بوییدن: نسبت به بو، مزه، طعم و حالت اشیای اطراف خود دقیق و حساس باشیم.
- خوب لمس کردن: به کمک حس لامسه، پدیده‌ها و اشیای را بشناسیم.

● برای مهارت در نویسندگی، بهره‌گیری مفید و دقیق از حواش پنجگانه (بینایی، شنوایی، بویایی، چشایی و لامسه) لازم و ضروری است.

املا و دانش زبانی

۳۳

مانند نمونه واژه‌هایی از متن درس بیابید و در شکل بنویسید.

با توجه به علامت‌ها و واژه‌های نوشته‌شده، جمله‌های متناسب با آنها را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

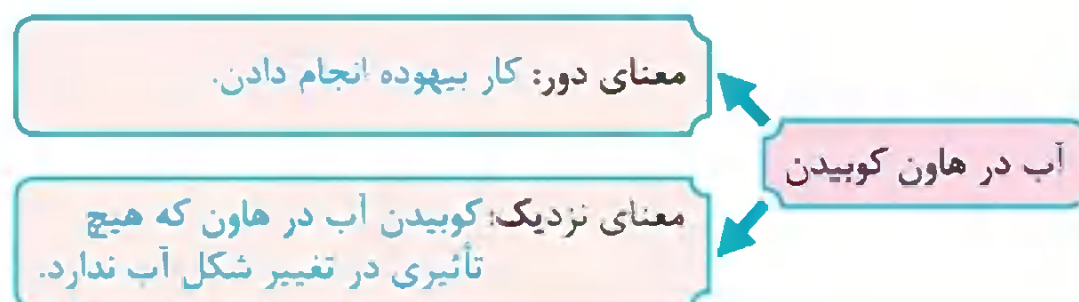
- بزد تیر و بنداخت از بر، سرش.
- فروریخت چون رود، خون از برش.
- رخش، می‌کوشد تا با کوفتن شمشیر بر زمین، رستم را از وجود اژدها آگاه کند.
- بدین گونه، رستم با پشت سر گذاشتن هفت مرحله‌ی بسیار دشوار و خطرناک، یاران خود را از بند دیوان، نجات می‌دهد و به ستایش یزدان می‌پردازد.

الف) یک نمونه مبالغه که در صحبت‌هایتان به کار می‌برید، بنویسید.

مثال: صد دفعه گفتم ← در اصل گوینده صد بار نگفته، بلکه چند بار تکرار کرده است.

پاسخ) آن قدر ایستادم تا زیر پایم علف سبز شد! ← در واقع علفی زیر پای گوینده سبز نشده است؛ بلکه در بیان زمان طولانی که ایستاده، مبالغه کرده است.

ب) معنای دور و معنای نزدیک کنایه‌ی زیر را بنویسید.

۱ با استفاده از جان بخشی، برای هر یک از کلمه‌های زیر یک جمله بنویسید.

زبان سبز: زبان سبز طبیعت، برای اهل خرد، رازها می‌گوید.
باغچه: در بهار، باغچه شاد و خندان است.
چمنزار: چمنزار همراه با قطره‌های باران، اشک شوق می‌ریزد.

۲ تصویر زیر را در یک بند توصیف کنید. از جان بخشی برای زیباتر شدن توصیف خود استفاده کنید.

پاسخ اینجا عجب بهاری جاریست! پرندگان غرق لذت پرواز، با پروانه‌ها گرم گفت‌وگو هستند. درخت، شاخه‌هایش را برای همه باز کرده تا آنها را در آغوش بگیرد. به پرباری و سرسبزی‌اش می‌بالد. چمنزار شاد و خوشحال است و زیر تابش نور، نفسی تازه می‌کند. آب رودخانه زلال است و تصویر آسمان آبی را در خود جای داده است. اینجا عجب بهاری جاریست!

۲ تصور کنید در یک باغ پرگل ایستاده‌اید و چهچه‌ی بلبل هم به گوش می‌رسد. گفت‌وگوی خیالی میان بلبل و گل را در یک بند بنویسید.

پاسخ بلبل: چه چه، چه چه! به به، به به! چه باغی، چه بوستانی، عجب صفایی دارد.

گل: سلام بلبل خوش‌آواز، به باغ ما خوش آمدی.

بلبل: سلام گل زیبا، راه درازی آمده‌ام تا به اینجا رسیدم. اینجا چقدر زیباست!

گل: همه‌ی گل‌های این باغ، چشمشان به آفتاب است و همه‌ی تلاششان را می‌کنند تا زیبایی و خوبی را به دیگران هدیه کنند. این باغ علاوه بر چهچه‌ی زیبای گل‌ها، عطر مهربانی و دوستی دارد و این است که با دیگر بوستان‌ها متفاوت است. ما همه اهل رفاقت هستیم.

بلبل: خیلی خوشحالم که شما را پیدا کردم. مرا در جمع خود بپذیرید.

۱ حکایت «محبت» را در یک بند خلاصه کنید.

پاسخ دو دوست در بیابانی با هم همسفر بودند. بین راه با هم اختلاف پیدا کردند و یکی از آنها به دیگری سیلی زد. دوستی که سیلی خورده بود روی شن‌های بیابان نوشت: «امروز بهترین دوستم بر چه‌ی من سیلی زد.» پس از کمی راه رفتن به آبادی رسیدند و کنار رودخانه بودند که شخص سیلی خورده پایش لغزید و نزدیک بود در رودخانه غرق شود که دوستش او را نجات داد. بعد روی صخره‌ای نوشت: «امروز بهترین دوستم، جان مرا نجات داد.» دوستش پرسید چرا کار اول را روی شن‌ها و کار دوم را روی صخره نوشتی؟ گفت: «وقتی از تو رنجیدم آن را روی شن نوشتم تا زود از بین برود و فراموش شود و وقتی به من محبت کردی آن را روی سنگ نوشتم تا پاک نشود و همیشه در ذهنم بماند.»

فصل ۲

کسر

ایستگاه آموزش

جمع و تفریق کسرها

اگر مخرج کسرها یکسان بود، مخرج یکی از کسرها را می نویسیم و صورت کسرها را مانند عددهای معمولی

$$\frac{1}{7} + \frac{2}{7} = \frac{1+2}{7} = \frac{3}{7}$$

جمع یا تفریق می کنیم. **مثال**

اگر مخرج کسرها متفاوت بود، ابتدا کسرها را به کسرهایی با مخرج مشترک تبدیل می کنیم: سپس جمع یا تفریق را انجام می دهیم. برای این کار کوچک ترین مخرج مشترک دو کسر را پیدا می کنیم.

$$\text{مثال} \quad \frac{3}{4} - \frac{1}{6} = \frac{9}{12} - \frac{2}{12} = \frac{9-2}{12} = \frac{7}{12}$$

مضرب های ۴: ۴, ۸, ۱۲, ۱۶, ...

⇒ کوچک ترین مضرب مشترک = ۱۲

مضرب های ۶: ۶, ۱۲, ۱۸, ...

$$\text{مثال} \quad \frac{1}{2} + \frac{1}{3} = \frac{3}{6} + \frac{2}{6} = \frac{3+2}{6} = \frac{5}{6}$$

مضرب های ۲: ۲, ۴, ۶, ۸, ...

⇒ کوچک ترین مضرب مشترک = ۶

مضرب های ۳: ۳, ۶, ۹, ۱۲, ...

● جمع و تفریق کسرها را می توان به کمک رسم شکل و محور اعداد نیز انجام داد.

$$\frac{3}{4} + \frac{1}{8}$$

مثال حاصل جمع مقابل را به دو روش رسم شکل و محور به دست آورید.

پاسخ روش اول: رسم شکل

روش دوم: محور

$$\frac{3}{4} + \frac{1}{8} = \frac{7}{8}$$

در جمع و تفریق عددهای مخلوط می توانیم به دو روش زیر عمل کنیم

روش اول: ابتدا عددهای مخلوط را به کسر تبدیل کنیم: سپس جمع یا تفریق را انجام دهیم.

$$\text{مثال} \quad 2\frac{1}{3} + 3\frac{1}{2} = \frac{7 \times 2}{3 \times 2} + \frac{7 \times 3}{2 \times 3} = \frac{14}{6} + \frac{21}{6} = \frac{14+21}{6} = \frac{35}{6} = 5\frac{5}{6}$$

روش دوم: واحدهای کامل را با هم و قسمت های کسری را با هم جمع یا تفریق کنیم.

$$\text{مثال} \quad 2\frac{1}{3} + 3\frac{1}{2} = 2 + 3 + \left(\frac{1 \times 2}{3 \times 2} + \frac{1 \times 3}{2 \times 3}\right) = 5 + \frac{2+3}{6} = 5 + \frac{5}{6} = 5\frac{5}{6}$$

● در ضرب کسرها صورت ها را در هم و مخرج ها را نیز در هم ضرب می کنیم.

نکته < حاصل ضرب هر کسر در صفر برابر با صفر و حاصل ضرب هر کسر در ۱ برابر با خودش است.

< حاصل ضرب هر کسر در وارونش برابر با ۱ است.

مرور فصل

۴۰

فرهنگ نوشتن

۱- چگونه معکوس یک کسر را به دست می آوریم؟ **پاسخ** جای صورت و مخرج آن کسر را عوض می کنیم. البته توجه کنید که صورت کسر نباید صفر باشد: **مثال**

$$\frac{3}{4} \xrightarrow{\text{معکوس}} \frac{4}{3}$$

۲- آیا معکوس یک کسر همیشه از خود آن کسر کوچک تر است؟ توضیح دهید. **پاسخ** خیر؛ اگر کسری کوچک تر از ۱ باشد، معکوس آن بزرگ تر از خود کسر خواهد شد: **مثال**

$$\frac{3}{5} \xrightarrow{\text{معکوس}} \frac{5}{3} \quad \frac{5}{3} > \frac{3}{5}$$

۳- آیا حاصل تقسیم های روبه رو برابر است؟ چرا؟ **پاسخ** خیر؛ زیرا:

$$1 \div \frac{1}{5} \quad \text{و} \quad \frac{1}{5} \div 1$$

$$1 \div \frac{1}{5} = 1 \times \frac{5}{1} = 5$$

$$\frac{1}{5} \div 1 = \frac{1}{5} \times \frac{1}{1} = \frac{1}{5}$$

۴- با رسم شکل توضیح دهید که چگونه حاصل $\frac{2}{3} \times \frac{1}{5}$ برابر $\frac{1}{5}$ است.

پاسخ ابتدا شکل واحد را به ۵ قسمت مساوی تقسیم می کنیم و ۳ قسمت از آن را رنگ می کنیم؛ سپس قسمت رنگ شده را به ۳ قسمت مساوی تقسیم می کنیم و ۱ قسمت از آن را هاشور می زنیم. قسمت هاشور خورده $\frac{3}{15} = \frac{1}{5}$ از کل شکل را نشان می دهد.

۵- در جای خالی چه تعداد کسر می توان نوشت تا رابطه ی زیر درست باشد؟ پاسخ خود را توضیح دهید.

$$\frac{2}{3} \times \frac{\square}{\square} = \frac{10}{3}$$

پاسخ بی شمار؛ برای یافتن عددی که در \square قرار می گیرد، باید $\frac{10}{3}$ را بر $\frac{2}{3}$ تقسیم کنیم: $\frac{10}{3} \div \frac{2}{3} = \frac{10}{2} = 5$

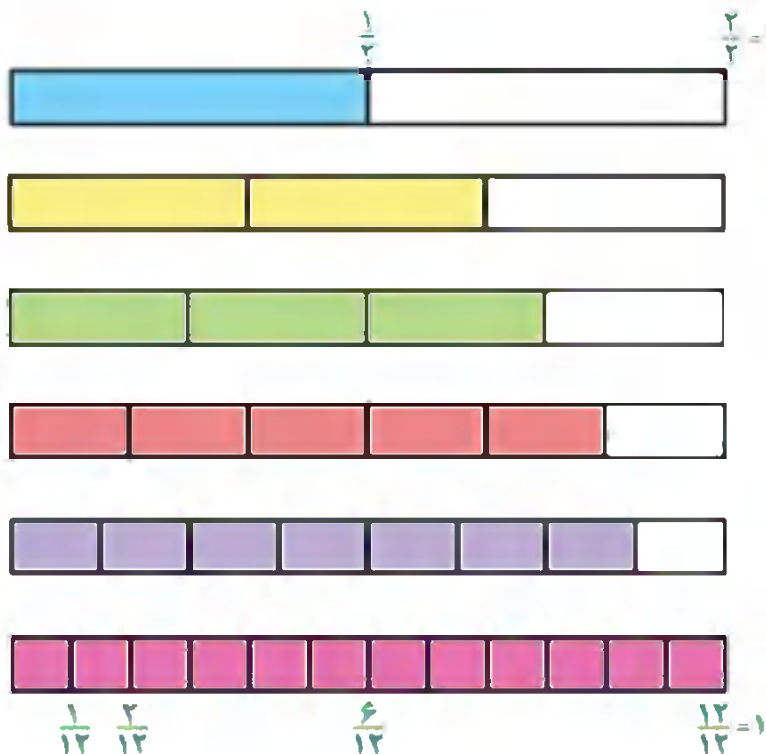
$$5 = \frac{5}{1} = \frac{10}{2} = \frac{15}{3} = \frac{20}{4} = \frac{25}{5} = \frac{30}{6} = \frac{35}{7} = \frac{40}{8} = \frac{45}{9} = \dots$$

می توان بی شمار کسر نوشت که برابر با ۵ باشد:

۴۰

تقرین

۱- هریک از نوارهای کاغذی زیر، به قسمت های مساوی تقسیم شده است. کسری را که هر نوار نشان می دهد، مانند نمونه بنویسید و با توجه به آن جاهای خالی را پر کنید.

$$\frac{1}{2} = \frac{2}{4} = \frac{3}{6} = \frac{4}{8} = \frac{5}{10}$$

$$\frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{8}{12}$$

$$\frac{3}{4} = \frac{6}{8}$$

$$\frac{4}{5} = \frac{8}{10}$$

$$\frac{5}{6}$$

$$\frac{10}{12} = 1$$

مرور فصل

۴۰

فرهنگ نوشتن

۱- چگونه معکوس یک کسر را به دست می آوریم؟ **پاسخ** جای صورت و مخرج آن کسر را عوض می کنیم. البته توجه کنید که صورت کسر نباید صفر باشد: **مثال**

$$\frac{3}{4} \xrightarrow{\text{معکوس}} \frac{4}{3}$$

۲- آیا معکوس یک کسر همیشه از خود آن کسر کوچک تر است؟ توضیح دهید. **پاسخ** خیر؛ اگر کسری کوچک تر از ۱ باشد، معکوس آن بزرگ تر از خود کسر خواهد شد: **مثال**

$$\frac{3}{5} \xrightarrow{\text{معکوس}} \frac{5}{3} \quad \frac{5}{3} > \frac{3}{5}$$

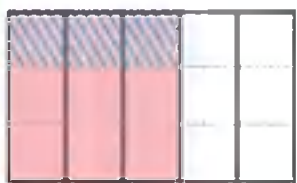
۳- آیا حاصل تقسیم های روبه رو برابر است؟ چرا؟ **پاسخ** خیر؛ زیرا:

$$1 \div \frac{1}{5} \quad \text{و} \quad \frac{1}{5} \div 1$$

$$1 \div \frac{1}{5} = 1 \times \frac{5}{1} = 5$$

$$\frac{1}{5} \div 1 = \frac{1}{5} \times \frac{1}{1} = \frac{1}{5}$$

۴- با رسم شکل توضیح دهید که چگونه حاصل $\frac{2}{3} \times \frac{1}{5}$ برابر $\frac{1}{5}$ است.

پاسخ ابتدا شکل واحد را به ۵ قسمت مساوی تقسیم می کنیم و ۳ قسمت از آن را رنگ می کنیم؛ سپس قسمت رنگ شده را به ۳ قسمت مساوی تقسیم می کنیم و ۱ قسمت از آن را هاشور می زنیم. قسمت هاشور خورده $\frac{3}{15} = \frac{1}{5}$ از کل شکل را نشان می دهد.

۵- در جای خالی چه تعداد کسر می توان نوشت تا رابطه ی زیر درست باشد؟ پاسخ خود را توضیح دهید.

$$\frac{2}{3} \times \frac{\square}{\square} = \frac{10}{3}$$

پاسخ بی شمار؛ برای یافتن عددی که در \square قرار می گیرد، باید $\frac{10}{3}$ را بر $\frac{2}{3}$ تقسیم کنیم: $\frac{10}{3} \div \frac{2}{3} = \frac{10}{2} = 5$

$$5 = \frac{5}{1} = \frac{10}{2} = \frac{15}{3} = \frac{20}{4} = \frac{35}{7} = \frac{40}{8} = \frac{70}{14} = \frac{95}{19} = \dots$$

می توان بی شمار کسر نوشت که برابر با ۵ باشد:

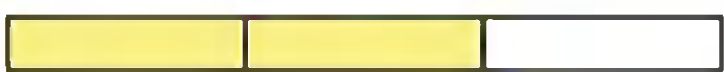
۴۰

تقرین

۱- هریک از نوارهای کاغذی زیر، به قسمت های مساوی تقسیم شده است. کسری را که هر نوار نشان می دهد، مانند نمونه بنویسید و با توجه به آن جاهای خالی را پر کنید.

$$\frac{1}{2} = \frac{2}{4} = \frac{3}{6} = \frac{4}{8} = \frac{6}{12}$$

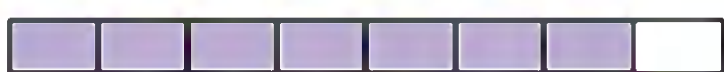
$$\frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{8}{12}$$

$$\frac{3}{4} = \frac{6}{8}$$

$$\frac{5}{6} = \frac{10}{12}$$

$$\frac{7}{8}$$

$$\frac{11}{12} = 1$$

$$\frac{1}{12} \quad \frac{2}{12} \quad \frac{6}{12} \quad \frac{11}{12} = 1$$

۸۹

کار در کلاس

در هر یک از موارد زیر کدام مقدار را اندازه می‌گیریم؟ دور آن خط بکشید.

الف) دور کمر	سطح	ب) مدت بارش باران	حجم	پ) سنگینی میوه	جرم
	طول		زمان		حجم
ت) 	زاویه	ث) زیربنای ساختمان	سطح	ج) ارتفاع کوه دماوند	حجم
	سطح		حجم		طول

۸۹

فعالیت

ادسی متر

۱- یک متر خیاطی بردارید. طول آن چند سانتی متر است؟ **پاسخ** ۱۵۰ سانتی متر
چند متر است؟ **پاسخ** ۱/۵ متر

با توجه به اینکه هر ده سانتی متر یک **دسی متر** است، متر خیاطی چند دسی متر است؟

پاسخ $150 \div 10 = 15$ دسی متر

۲- اندازه‌های زیر را در مورد خودتان حدس بزنید و در جدول بنویسید. سپس به کمک ابزار مناسب، اندازه‌گیری و جدول را کامل کنید.

						
۱/۴	۶	۱۵	۷	۰/۶۵	۱/۴	حدس
۱	۷	۱۷	۸	۰/۶	۱/۴۵	طول
متر	متر	سانتی متر	سانتی متر	متر	متر	واحد

۸۹

کار در کلاس

۱- در جاهای خالی واحد مناسب بنویسید.

۱ متر $= 1000 \times$ **۱ کیلومتر**

۱ دسی متر $= 10 \times$ **۱ متر**

۱ سانتی متر $= 100 \times$ **۱ دسی متر**

۱ میلی متر $= 1000 \times$ **۱ سانتی متر**

۲- طول قدم‌های مجید تقریباً ۵/۰ متر است. مجید چند قدم باید بردارد تا یک کیلومتر رفته باشد؟

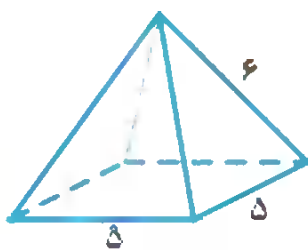
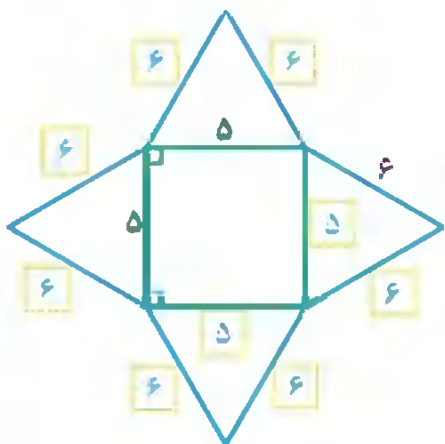
پاسخ ابتدا 1000 کیلومتر را به متر تبدیل می‌کنیم:

$1000 \times 1000 = 1000000$ متر

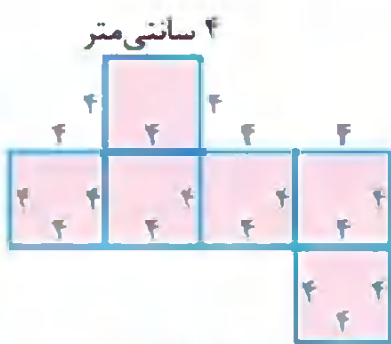
بنابراین تعداد قدم‌های او برابر است با:

$$1000000 \div 5 = \frac{1000000}{5} = \frac{1000000}{1} \div \frac{5}{1} = \frac{1000000}{1} \times \frac{1}{5} = 1000000 \times \frac{1}{5} = 200000$$

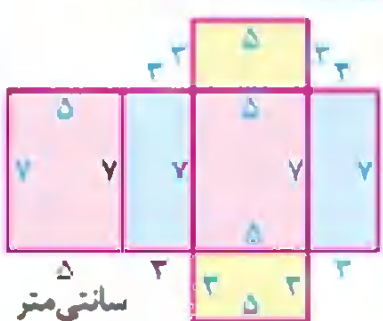
۲- گسترده‌ی روبه‌رو را نیز مانند هرم قبلی بکشید و هرم دیگری بسازید. می‌توانید طول ضلع مثلث‌ها یا مربع را تغییر دهید.

۳- یکی از دانش‌آموزان گسترده‌ی مکعب و مکعب‌مستطیل را به شکل‌های زیر کشیده است. اندازه‌ی تمام ضلع‌ها را روی شکل کامل کنید و سطح‌های مساوی را هم‌رنگ کنید.

مساحت گسترده‌ی مکعب = $6 \times (4 \times 4) = 96$ سانتی‌متر مربع
حجم مکعب = $4 \times 4 \times 4 = 64$ سانتی‌متر مکعب

مساحت گسترده‌ی مکعب‌مستطیل = $2 \times [(5 \times 7) + (3 \times 7) + (3 \times 5)]$
= $2 \times [35 + 21 + 15] = 2 \times 71 = 142$ سانتی‌متر مربع
حجم مکعب‌مستطیل = $3 \times 5 \times 7 = 105$ سانتی‌متر مکعب

۴- با کاغذ مستطیل شکلی مانند تصویر روبه‌رو یک استوانه ساخته‌ایم (عرض‌ها را به هم چسبانده‌ایم). حدس بزنید اگر استوانه را از روی پاره خط نشان داده‌شده برش بزنیم، چه شکلی درست می‌شود؟

پاسخ متوازی‌الاضلاع

این کار را انجام دهید و شکل به دست آمده را بکشید.

پاسخ

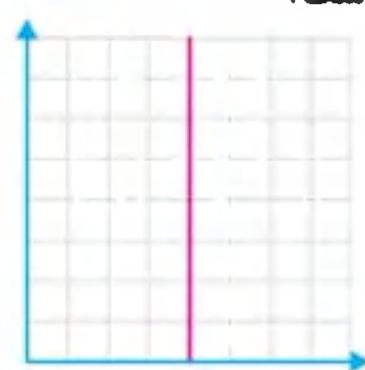
کار در کلاس

۱- اشیایی مانند اشیای ردیف اول جدول پیدا کنید. آنها را در دست بگیرید و جدول را کامل کنید.

						شیء
						شکل هندسی
استوانه	کره	مخروط	هرم	مکعب‌مستطیل	مکعب	نام
						تصویر از بالا
						تصویر از روبه‌رو

نمونه آزمون نوبت اول

شماره	سؤال
۱	<p>در هر قسمت، گزینه‌ی درست را انتخاب کنید.</p> <p>الف) در الگوی روبه‌رو، عدد بعدی کدام است؟ (۱) $1/6$ (۲) $0/64$ (۳) $1/0.6$ (۴) $0/6$</p> <p>ب) مجموع مربع‌های کوچک در شکل‌های ۱۹ و ۲۰ الگوی زیر چندتا است؟ (۱) ۴۸ (۲) ۷۶ (۳) ۵۶ (۴) ۸۴</p> <p>پ) کدام گزینه نادرست است؟ (۱) $\frac{27}{24} = \frac{18}{16}$ (۲) $\frac{6}{16} = \frac{15}{40}$ (۳) $\frac{2}{7} = \frac{5}{40}$ (۴) $\frac{5}{8} = \frac{15}{24}$</p> <p>ت) در شکل زیر، مختصات قرینه‌ی نقطه‌ی $A = \begin{bmatrix} 2 \\ 3 \end{bmatrix}$ نسبت به خط قرمز رنگ کدام است؟</p> <p>(۱) $\begin{bmatrix} 6 \\ 2 \end{bmatrix}$ (۲) $\begin{bmatrix} 2 \\ 6 \end{bmatrix}$ (۳) $\begin{bmatrix} 3 \\ 2 \end{bmatrix}$ (۴) $\begin{bmatrix} 6 \\ 3 \end{bmatrix}$</p>
۲	<p>درستی یا نادرستی عبارات‌های زیر را مشخص کنید.</p> <p>الف) همه‌ی کسرها وارون دارند. ☐ ☒</p> <p>ب) کسر $\frac{9}{13}$ را نمی‌توان به صورت اعشاری نوشت. ☐ ☒</p> <p>پ) رقم ۸ در عدد ۲۵۸۷۶۲۳۲۰ در مرتبه‌ی یکان هزار قرار دارد. ☐ ☒</p> <p>ت) متوازی‌الاضلاع محور تقارن ندارد؛ اما مرکز تقارن دارد. ☐ ☒</p> <p>ث) بزرگ‌ترین عدد صحیح منفی، ۱- است. ☐ ☒</p>
۳	<p>جاهای خالی را با کلمه‌ها یا عددهای مناسب پر کنید.</p> <p>الف) عددی بر ۵ بخش پذیر است که رقم یکانش باشد.</p> <p>ب) همه‌ی اعداد صحیح از همه‌ی اعداد صحیح کوچک‌ترند.</p> <p>پ) برای جمع یا تفریق دو کسر با مخرج‌های نابرابر، بهتر است ابتدا دو کسر را پیدا کنیم، سپس جمع یا تفریق را انجام دهیم.</p> <p>ت) برای تقسیم دو کسر با مخرج‌های برابر کافی است صورت‌های آنها را بر یکدیگر کنیم.</p> <p>ث) به دو عددی که با آنها مکان نقطه را در صفحه‌ی شطرنجی مشخص می‌کنیم، آن نقطه می‌گوییم.</p>
۴	<p>عددهای زیر را به صورت گسترده بنویسید.</p> <p>الف) ۲۵۶۱۸۷۰۰۰ ب) $\frac{227}{1000}$ پ) $6/018$</p>

انواع نیرو

نیروی غیرتماسی

تعریف نیرویی است که دو جسم بدون تماس با یکدیگر به هم وارد می‌کنند.

مثال

- نیروی گرانشی
- نیروی الکتریکی
- نیروی مغناطیسی

نیروی تماسی

تعریف نیرویی است که دو جسم بر اثر تماس با یکدیگر به هم وارد می‌کنند.

مثال

- هل دادن اتومبیل
- طناب‌کشی
- مسابقه‌ی معاندازی

انواع نیرو

نیروی گرانش یا نیروی جاذبه‌ی زمین: نیروی جاذبه‌ای است که از طرف زمین به همه‌ی اجسام وارد می‌شود و آنها را به طرف خود می‌کشد.

نکته نیروی جاذبه‌ای که زمین به هر جسم وارد می‌کند، وزن جسم نامیده می‌شود.

نیروی مغناطیسی: نیرویی است که یک آهن‌ریا به آهن‌ریای دیگر وارد می‌کند. حال اگر قطب‌های همنام دو آهن‌ریا را به هم نزدیک کنیم، نیروی دافعه و اگر قطب‌های غیرهمنام را به هم نزدیک کنیم، نیروی جاذبه اعمال می‌شود.

نیروی الکتریکی: نیرویی که پس از مالش بین دو جسم، موجب جذب یا دفع آنها می‌شود؛ برای مثال نیرویی که سبب جذب خرده‌های کاغذ به میله یا شانه‌ی سر می‌شود (بعد از مالش شانه)، همان نیروی الکتریکی است. **نیروی اصطکاک:** نیرویی است که سبب کند شدن حرکت می‌شود. معمولاً نیروی اصطکاک در خلاف جهت حرکت بر جسم اثر می‌گذارد؛ برای مثال در دوچرخه‌سواری وقتی می‌خواهیم سرعت خود را کم یا دوچرخه را متوقف کنیم از ترمز استفاده می‌کنیم؛ زیرا بر اثر نیروی اصطکاک که بین چرخ و ترمز است، سرعت دوچرخه کند یا متوقف می‌شود.

نیروی مقاومت هوا: هنگامی که جسمی حرکت می‌کند از طرف هوا به آن نیروی مقاومی وارد می‌شود که در خلاف جهت حرکت جسم است. برای اینکه اجسام بتوانند به راحتی در هوا حرکت کنند باید شکل آنها به گونه‌ای طراحی شود که نیروی مقاومت هوای وارد شده در آنها به کمترین مقدار برسد.

نکته در هواپیمای در حال حرکت؛ علاوه بر نیروی جاذبه و مقاومت هوا، نیروی روبه بالایی نیز وارد شده که به آن نیروی بالابری گفته می‌شود. این نیرو می‌تواند حتی از نیروی جاذبه‌ی وارد بر هواپیما هم بیشتر باشد و آن را به طرف بالا بکشد.

تدبیر کنیم

۲۹

این آیه را بخوانید.

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
باید از میان شما، جمعی باشند که دیگران را به نیکی دعوت کنند و آنها را به کارهای خوب
فراخوانند و از زشتی‌ها بازدارند. آنها همان رستگاران هستند.

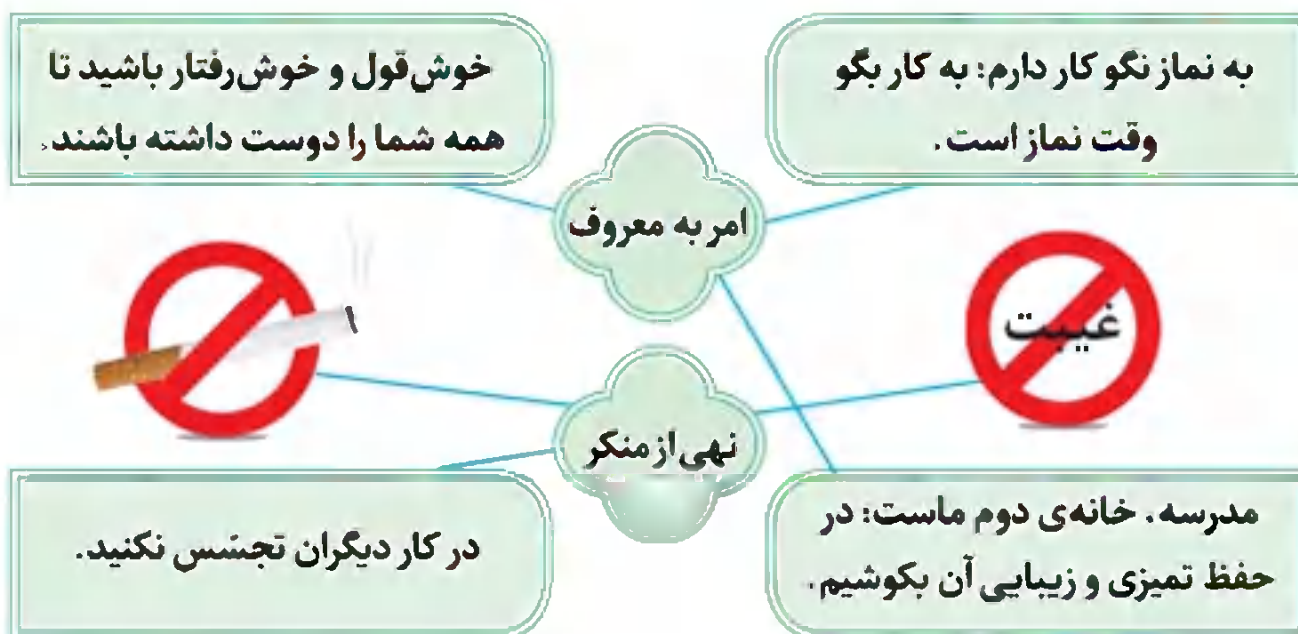
سوره‌ی آل عمران، آیه‌ی ۱۰۴

- با این کلمه‌ها، ترجمه‌ی آیه را کامل کنید: خوب؛ نیکی؛ دیگران؛ زشتی‌ها
- با توجه به معنای آیه، به کار هادی و مهدی در دین چه می‌گویید؟ پاسخ

بررسی کنید

۲۹

کدام یک از جملات، به «امر به معروف» و کدام یک به «نهی از منکر» مربوط است؟

گفت‌وگو کنید

۳۰

- اگر کسی خطایی کند، شما چه می‌کنید؟
- با حفظ شخصیت و احترام او، با ملایمت و مهربانی به او تذکر می‌دهیم تا او را از انجام آن خطا بازداریم.
- اگر شما خطا کنید، دوست دارید چگونه شما را متوجه اشتباهتان بکنند؟
- با احترام و ملایمت به من تذکر داده شود. (۲) دیگران از این تذکر آگاه نشوند.

ایستگاه فکر

۳۰

- تشویق کردن دیگران به کارهای خوب چه اثری دارد؟
- موجب افزایش اعتماد به نفس و آرامش فرد تشویق شونده، تکرار کردن کار خوب و الگو شدن او برای دیگران می‌شود.
- تذکر دادن به دیگران درباره‌ی کارهای بد چه ضرورتی دارد؟ پاسخ (۱) جلوگیری از صدمات روحی و جسمی (۲) افزایش دقت و آگاهی در انجام یک کار (۳) کاهش گناه و نافرمانی از خداوند (۴) ایجاد امنیت و آسایش برای خود و دیگران

تحقیق کنید

۳۶

چه حادثه‌ای موجب شد روز ۱۳ آبان را روز «دانش‌آموز» بنامند؟ این حادثه با موضوع درس چه ارتباطی دارد؟

پاسخ در روز ۱۳ آبان ۱۳۵۷ تعدادی از دانش‌آموزان و دانشجویان که برای مبارزه با ظلم و ستم حکومت پهلوی مقابل دانشگاه تهران تجمع کرده بودند تا اعتراض خود را به ستمگری‌ها و بی‌عدالتی‌های حکومت پهلوی اعلام کنند، به شهادت رسیدند. برای گرامیداشت این شهیدان، روز ۱۳ آبان را روز دانش‌آموز نام‌گذاری کرده‌اند. / اعتراض به ستمگری‌های حکومت پهلوی، نهی از منکر و حمایت از مظلومین و برقراری عدالت، امر به معروف است.

با خانواده

۳۶

در کدام یک از مراسم اسلامی به موضوع «تبری» بسیار اهمیت داده شده است؟

پاسخ در مراسم حج، برائت از مشرکین، راهپیمایی روز جهانی قدس، راهپیمایی ۲۲ بهمن.

سیمای خوبان

درس ششم

ایستگاه آموزش

• بهترین راه هدایت، معرفی الگوهای برتر و انسان‌های نمونه است.

خصوصیات اهل بیت (ع)

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ
يُطَهِّرَكُم تَطْهِيرًا

همانا خدا اراده کرده است که همه‌ی پلیدی‌ها
و ناپاکی‌ها را از شما اهل بیت دور سازد و شما را
پاک و مطهر گرداند.

سوره‌ی احزاب، آیه‌ی ۳۳

پاک‌ترین انسان‌ها

داشتن رفتار نیک

دوری کردن از کارهای زشت و ناپسند

الگوی همه‌ی مسلمانان

بسیار مهربان و خوش اخلاق در برخورد با مردم

بخشش خطای دیگران بدون سرزنش آنها

مغرورانه سخن نگفتن

شاد کردن دیگران با شوخی‌های سالم و مفید

پرهیز از صدا زدن مردم با لقب‌های زشت و ناپسند

جلوگیری از غیبت دیگران در نزد ایشان

دانشمندترین و پایمان‌ترین مردم زمان خود

مبارزه با ظالمان و ستمگران زمان خود

امامت

یکی از اصول دین ما مسلمانان است.

خداوند جانشینان پس از حضرت محمد(ص) را تعیین و از طریق پیامبر به مردم معرفی کرده است.

• امام کسی است که به فرمان الهی و با آگاهی کامل از آموزه‌های دین، بعد از پیامبر، رهبری جامعه‌ی اسلامی را بر عهده می‌گیرد.

• هر یک از امامان قبل از شهادت، امام بعد از خود را به مردم معرفی می‌کرد.

• حدیثی از پیامبر(ص) درباره‌ی معرفی امامان(ع): «جانشین بعد از من، علی و بعد از او دو نوه‌ی من، حسن و حسین هستند. سپس نه نفر از فرزندان حسین به ترتیب، وصی و جانشین ایشان هستند. آخرین آنها مهدی است که از دید مردم غایب می‌شود».

بررسی کنید

۱۰۳

چند ویژگی مشترک از حضرت معصومه (سلام الله علیها) و شاهچراغ (علیه السلام) را بنویسید.

هر دو، فرزندان امام موسی کاظم (ع) هستند.

هر دو، برای دیدار برادرشان امام رضا (ع) به ایران سفر کردند.

هر دو، از ایمان و دانش بالایی برخوردار بودند.

بگرد و پیدا کن

۱۰۴

روی نقشه‌ی ایران، شهرهایی که این سه مرقد مطهر در آنها قرار دارند، پیدا کنید و علامت بزنید.

حرم امام رضا (علیه السلام)

مرقد حضرت شاهچراغ

مرقد حضرت معصومه (سلام الله علیها)

کامل کنید

۱۰۵

تا کنون با بعضی از آداب زیارت آشنا شده‌اید. «آداب زیارت»، کارهایی است که خوب است هنگام زیارت انجام دهیم. آنها را در جاهای خالی بنویسید.

۱. با احترام و آرام وارد حرم شویم.
۲. برای خود و دیگران دعا کنیم.
۳. مراقب باشیم، حق دیگران را ضایع نکنیم.
۴. زیارت‌نامه بخوانیم.

۳- از نظر هر یک از اعضای گروه، بهترین راه حل کدام است؟ چرا؟ **پاسخ** بر اساس سلیقه‌ی هر فرد، تصمیم مناسب گرفته می‌شود.

۷۴

گفت‌وگویی کلاسی

با اعضای گروه خود مشورت کنید و چند مسئله‌ی پیچیده را نام ببرید. این مسئله‌ها، شامل چه مسئله‌های ساده‌ای می‌شوند؟
پاسخ ساخت دوچرخه، ساخت آویز و غذا دادن به کودک
 ساخت دوچرخه: (۱) طراحی کلی از اجزای دوچرخه (۲) ترسیم نقشه‌ی اجزای آن (۳) ساخت اجزای آن (۴) رنگ‌آمیزی بدنه (۵) نصب و اتصال قطعات به یکدیگر (۶) آزمایش عملکرد دوچرخه (۷) رفع عیوب احتمالی و بهبود عملکرد آن
 ساخت آویز: (۱) آماده کردن مواد و ابزار (۲) کشیدن طرح و انتقال آن روی چوب (۳) برش اطراف طرح (۴) رنگ‌آمیزی طرح (۵) ساخت زنجیر (۶) انتقال زنجیر به طرح
 غذا دادن به کودک: (۱) آماده کردن غذا (۲) ریختن غذا در ظرف (۳) بستن پیش‌بند (۴) دادن غذا به کودک (۵) تمیز کردن صورت او (۶) باز کردن پیش‌بند

۷۶

فعالیت کلاسی

کدام یک از مسئله‌های زیر پیچیده هستند؟
 پخت برنج، کشیدن نقاشی، ساخت مدرسه، ساخت آدم‌برفی، ساخت خودرو
پاسخ ساخت مدرسه، ساخت خودرو و پختن برنج
 هر یک شامل چه مسئله‌های کوچک‌تری می‌شوند؟ آنها را بنویسید.
پاسخ پختن برنج: (۱) انتخاب و تهیه‌ی برنج مناسب (۲) انتخاب ظرف مناسب (۳) خیس‌اندن برنج (۴) جوشاندن برنج (۵) دم کردن
 کشیدن نقاشی: (۱) انتخاب ابزار و تکنیک (۲) انتخاب موضوع (۳) کشیدن نقاشی
 ساخت مدرسه: (۱) انتخاب مکان مناسب برای ساخت (۲) طراحی و کشیدن نقشه (۳) انتخاب و تهیه‌ی مصالح مناسب (۴) گودبرداری (۵) پی‌ریزی فونداسیون (۶) اسکلت‌بندی (۷) سفت‌کاری (۸) نازک‌کاری (۹) تجهیز مدرسه با امکانات مناسب
 ساخت آدم‌برفی: (۱) جمع کردن برف (۲) انتخاب و تهیه‌ی ابزار مناسب (۳) اتصال تکه‌های برف به یکدیگر (۴) تزئین آدم‌برفی
 ساخت خودرو: (۱) طراحی خودرو (۲) طراحی خط تولید مناسب (۳) ترسیم نقشه‌ی قطعات خودرو (۴) تولید قطعات (۵) مونتاژ قطعات (۶) رنگ‌آمیزی خودرو (۷) تزئین و نصب لوازم جانبی

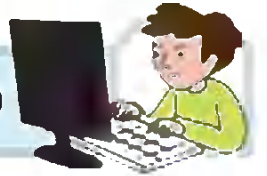
۷۷

فعالیت کلاسی

با کمک اعضای گروه خود، مراحل «ساخت جامدادی» را بنویسید و با گروه‌های دیگر مقایسه کنید.
پاسخ (۱) انتخاب و تهیه‌ی پارچه‌ی موردنیاز (۲) انتخاب و تهیه‌ی ابزار و وسایل موردنیاز (۳) طراحی و کشیدن الگو (۴) برش الگو (۵) دوخت (۶) تزئینات

فعالیت در خانه

۹۰

بین ارزش و قیمت چه تفاوتی وجود دارد؟ با خانواده‌ی خود در این باره گفت‌وگو کنید و پاسخ پرسش را حداقل با دو مثال بنویسید. **پاسخ** ارزش، یک معیار معنوی است و نمی‌توان با عدد آن را بیان کرد (توصیفی است)؛ اما قیمت، یک معیار مادی است و می‌توان عددی متناسب با واحد پول یک کشور به آن نسبت داد؛ برای مثال آب (مایه‌ی حیات) ارزشمند است و قیمتش بستگی به فراوانی آن دارد؛ اما انسان، ارزشمندترین مخلوق خداست و نمی‌توان برای آن قیمت تعیین کرد.

گفت‌وگو کنید

۹۱

پس از شنیدن داستان «خفاش دیوانه» درباره‌ی این پرسش‌ها گفت‌وگو کنید.

به نظر شما دنیایی که خفاش می‌شناخت واقعی بود یا دنیای سایر جانوران؟ در واقع حق با خفاش بود یا سایر جانوران؟ **پاسخ** دنیای همه‌ی حیوانات واقعی بود، اما نوع نگاه آنها به دنیا و طبیعت با هم تفاوت داشت. پاسخی که به پرسش قبل دادید چقدر به تجربه و نوع زندگی خودتان ارتباط داشت؟ **پاسخ** بسیاری از برداشت‌های افراد از یک حادثه یا پدیده به نگاه آنها بستگی دارد. بعضی مرگ را پایان زندگی می‌دانند و برخی آغاز حیات دیگر. بعضی مرگ را ترسناک و تلخ می‌پندارند و برخی شیرین‌تر از عسل.

گفت‌وگو کنید

۹۳

در این بازی چرا پاسخ‌ها با هم تفاوت دارند؟ **پاسخ** زیرا جهت دید آنها مخالف یکدیگر است. در واقع تشخیص جهت حرکت به زاویه‌ی دید ما بستگی دارد؛ همان‌طور که خفاش زمین را بالای سر خود می‌دانست. به تصویر کروی زمین که در زیر (تصویر صفحه‌ی ۹۳ کتاب درسی) آمده توجه کنید. آیا انسان‌هایی که آن سوی کروی زمین زندگی می‌کنند همه چیز را وارونه می‌بینند؟ **پاسخ** خیر. مثال‌های قبلی و پاسخ‌های شما به آنها نمونه‌ای از دیدگاه‌های افراد نسبت به واقعیت را نشان می‌دهند. واقعیت خارج از ذهن ما وجود دارد. چرا افراد مختلف راجع به یک واقعیت ممکن است دیدگاه‌های مختلف داشته باشند؟ **پاسخ** زیرا میزان احساس انسان‌ها به شرایط زندگی آنها بستگی دارد و متفاوت است. همچنین زاویه‌ی نگاه انسان‌ها، در درک آنها از واقعیت مؤثر است؛ بنابراین دیدگاه‌های مختلف ایجاد می‌شود.

فعالیت در خانه

۹۳

همان‌طور که در درس‌های گذشته و این درس مشاهده کردید، افراد نسبت به یک موضوع دیدگاه‌های متفاوتی دارند که می‌تواند درست یا نادرست، کامل یا ناقص باشد. با گفت‌وگو با اعضای خانواده بنویسید، چگونه می‌توانیم مطمئن شویم که دیدگاه ما درست و کامل است؟ **پاسخ** (۱) بیان موضوع باید دقیق و ساده باشد. (۲) باید اعتقاد داشت که از یک موضوع می‌توان درک و برداشت متفاوتی داشت. (۳) باید از زاویه‌های مختلف به موضوع نگاه کرد. (۴) می‌توان با بررسی دیدگاه‌های مختلف به یک برداشت کلی و واحد رسید.